

Gotlands kommun
regiongotland@gotland.se

2019-09-10
1 (21)
Dnr 405-2018:10545

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Romaskolan i Gotlands kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Romaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Romaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *låg utsträckning* skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar skolenhetens pedagogiska ledning och organisation så att den tydliggör hur undervisningen ska bedrivas på skolan och säkerställer att lärandet i det samverkande kollegiet ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärarna i uppdrag att utveckla en tydligare struktur i undervisningen på skolan.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i *låg utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skolan behöver i högre grad arbeta samlat för bättre studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *låg utsträckning*.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärarna bättre förutsättningar för kvalitetssäkring av omdömen och betyg. I detta ingår att genom dokumentation säkra underlag för bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 8 januari 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 405–2018:10545) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i *låg utsträckning* skolans utveckling.

Rektorn följer till viss del upp, analyserar och utvecklar verksamheten

Granskningen visar att rektorn till viss del följer upp skolenhetens resultat för att skapa sig en nulägesbild av skolan. Utredningen visar att kunskapsresultaten inte följs upp i alla ämnen och årskurser men att rektorn exempelvis följer upp elevernas meritvärden och resultaten av de nationella proven. Av utredningen framkommer att rektorn följer upp delar av verksamheten via samtal med elever, lärare och elevhälsa. Rektorn berättar att hon och den biträdande rektorn följer upp genomförandet av undervisningen genom att vara med på lektioner och genomföra samtal med lärarna efter lektionsobservationerna. Rektorn uppger dock att hon inte hunnit med att besöka alla klasser, men att hon även får en bild av undervisningen genom arbetslagsmöten. Granskningen visar att studieron inte följs upp i alla årskurser. Elevhälsan uppger att det genomförs enkäter i årskurserna 2, 5 och 8 som bland annat innehåller frågor om elevernas upplevelse av trygghet och studiero. Elevhälsan uppger vidare att tryggheten följs upp genom trygghetsvandringar. Rektorn uppger att hon får muntliga rapporter om studieron från lärare och elever. Lärare uttrycker att rektors uppföljning av resultat är "ganska obefintlig". Lärare uppger att det finns brister i dokumentationen av elevernas kunskapsresultat i skolans digitala plattform, då alla resultat inte dokumenteras i den och därmed försvåras uppföljningen av resultaten. Det framgår vidare att rektorn följer upp lärarnas behov av kompetensutveckling genom medarbetarsamtal. Rektorn uppger dock att den kompetensutveckling som erbjuds till lärarna endast sker inom ramen för aktuella statliga satsningar, individuell kompetensutveckling kan man i nuläget inte erbjuda lärarna.

Granskningen visar att rektorn till viss del analyserar verksamhetens resultat och fattar beslut om utvecklingsåtgärder. Kunskapsresultat och studiero analyseras inte för varje årskurs. Lärare i årskurserna 1-3 uppger att de inte känner till om orsaker bakom uppnådda elevresultat analyseras, men att nationella prov för årskurs 3 diskuterades vid mitterminskonferensen där såväl lärare och rektorn som elevhälsoteamet deltog. Lärare i årskurser 7-9 uppger att orsaker bakom elevresultaten diskuteras vid ledningsgruppsmöten och att man vid mitterminskonferensen går igenom samtliga elevers resultat. Elevhälsoteamet uppger i intervju att trygghetsvandringar har genomförts men att resultaten av dessa inte har analyserats på en övergripande nivå. Elevhälsoteamet har senare diskuterat resultaten på eget initiativ. Av utredningen framkommer att rektorn, utifrån sina analyser, har fattat beslut om vissa utvecklingsåtgärder. Ett exempel på sådana åtgärder är inrättande av en så kallad "studio", en mindre undervisningsgrupp avsedd för bland annat elever som riskerar hög frånvaro. Rektorns avsikt med åtgärden är att öka måluppfyllelsen för de aktuella eleverna samt att öka andelen elever med fullständiga betyg. Ett annat exempel på en beslutad utvecklingsåtgärd är att en klass delats i två mindre undervisningsgrupper, med syftet att ha fler pedagoger i klassen. Rektorn har även bemannat skolans café med ytterligare en person på halvtid. Syftet med detta har bland annat varit att få bättre kontroll på elever som rör sig i korridorerna under lektionstid.

Rektorn ger begränsad ledning och styrning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte bedriver ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att samtliga elever, oavsett könstillhörighet, ska få möjlighet att nå så långt som möjligt i sin utbildning. Av granskningen framgår att vissa punktinsatser med koppling till jämställdhet sker på skolan men att det inte finns något strategiskt arbete kring dessa frågor. Rektorn uppger i intervju att inkomna signaler kring jämställdhet följs upp men att något strategiskt jämställdhetsarbete i nuläget inte finns. Lärare håller med om att det inte finns något systematiskt arbete kring jämställdhet och att det heller inte finns några riktlinjer för arbetet kring jämställdhet. Representanter för elevhälsoteamet uppger att de inte fått något uppdrag från rektorn rörande jämlikhet mellan flickor och pojkar. Några elever i årskurser 7-9 uppger att jämställdhetsfrågor integreras i historia, svenska och religion, medan andra elever uppger att de aldrig samtalat om jämställdhet i undervisningen. Några elever uppger att flickor och pojkar behandlas rättvist i undervisningen, medan andra elever ger exempel på situationer i vilka flickor och pojkar behandlas olika. Elever uppger att de noterat att lärarna ibland pratat ihop sig och för att ta tag i jämställdhetsfrågan. Insatserna har dock inte varit långvariga utan har runnit ut i sanden.

Rektorn leder i begränsad utsträckning lärarnas arbete för att utveckla undervisningens kvalitet

Granskningen visar att skolenheten delvis har en tydlig organisation och att tid är avsatt för pedagogiska diskussioner och kollegialt lärande. Utredningen visar att organisationen trots detta inte fungerar helt tillfredsställande samt att det kollegiala lärandet inte fullt ut ger avtryck i undervisningen. Av granskningen framgår att den tid som är avsatt för pedagogiska diskussioner och kollegialt lärande i arbetslag i stor utsträckning behöver användas till att lösa dagliga problem och akuta situationer. Det framkommer vidare att det kan variera mellan olika arbetslag vilka möjligheter till samverkan som finns. Lärare uppger att det i och med detta blir deras eget ansvar att skapa tid för samverkan, vilket då behöver ske på exempelvis raster och vid måltider. Som ett exempel på samverkan nämner lärare i årskurserna 7-9 att elevernas texter kan bedömas inom flera ämnen. Representanter för elevhälsoteamet uppger att förutsättningar för samverkan mellan lärare finns men att några lärare kan vara "lite motsträviga". Rektorn uppger att mycket av lärarnas mötestid går åt till att lösa vardagsbekymmer. Lärare, representanter för elevhälsoteamet samt rektorn uppger i intervjuer att läslýftet har varit en satsning som främjat samverkan, kollegialt lärande, pedagogiska diskussioner samt utvecklat undervisningen. Trots att andelen behöriga lärare på skolan är relativt hög¹ genomförs mycket av den ordinarie undervisningen av vikarier. Av utredningen framkommer att det inte finns rutiner för hur vikarier ges förutsättningar att bedriva undervisning som säkerställer att eleverna får de kunskaper de behöver. Både rektorn och representanter för elevhälsoteamet uppger att det finns klasser som under hela läsåret endast har undervisats av vikarier. Utredningen visar att vikarierna inte fått de förutsättningar de behöver i form av planeringar för undervisningen, vilket medfört att de har haft svårt att sätta sig in i undervisningen. Elever i årskurs 5 bekräftar i intervju att de har haft vikarier under hela skollåret och berättar vidare att de i vissa ämnen ligger kunskapsmässigt långt efter. Representanter för elevhälsoteamet uppger att eleverna inte har fått "den undervisning de skulle ha haft under sina år på mellanstadiet". Elever från årskurser 4-6 bekräftar att det har saknats planering av undervisningen och att vikarier inte vet vad de ska göra på lektionerna samt att studieron är sämre på de lektioner som leds av vikarier. Av inskickat underlag

¹ Av Skolverkets nationella statistik framgår att andelen behöriga lärare på skolenheten är 80,5 procent läsåret 2018/19, vilket är 20,5 procentenheter högre än läsåret 2017/18 samt tio procentenheter högre än motsvarande andel för riket läsåret 2018/19.

framgår att rektorn identifierat att kontinuitet i arbetet i årskurserna F-6 är ett utvecklingsområde och att bemanning av undervisningen med många vikarier har skapat otrygghet för elever, lärare och vårdnadshavare.

Granskningen visar att introduktionen av obehöriga lärare på skolan är begränsad. Av utredningen framgår att det finns en rutin för introduktion av nyanställda lärare, men att genomförandet försvårats bland annat av att skolan har haft många vikarier. Rektorn uppger att de lärare som är nyanställda inte får en mentor. Både lärare och representanter uppger att obehöriga lärare och vikarier inte får tillräcklig information i samband med sin anställning. Rektorn uppger att skolan i detta avseende inte gjort sitt yttersta och även att det stöd som nyanställda får vid betygssättning ibland "kan svaja". Elevhälsoteamet uppger att det finns exempel på en obehörig lärare som fått en behörig lärare som mentor. Lärarna uppger även att roller och mandat på skolan inte är tydliga.

Eftersom rektorn endast i begränsad omfattning leder det pedagogiska arbetet så bedömer Skolinspektionen att detta arbete behöver utvecklas. Detta beskrivs nedan under "Identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

Att rektorn utvecklar skolenhetens pedagogiska ledning och organisation så att den tydliggör hur undervisningen ska bedrivas på skolan och säkerställer att lärandet i det samverkande kollegiet ger avtryck i undervisningen.

Av granskningen framgår att rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka i form av tid men att tiden ofta används till mer praktiska och akuta saker. Vidare framkommer att organisationen på skolan är otydlig. Detta tillsammans med att det saknas en introduktion för obehöriga lärare bidrar bland annat till att elever som under en lång tid undervisats av vikarier upplever att de i vissa ämnen ligger kunskapsmässigt långt efter. Varken lärare eller vikarier har förutsättningar för att åstadkomma kontinuitet eller att utveckla undervisningen.

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid skolenheten ska ledas och samordnas av en rektor. Vidare ska rektorn särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen är det rektors ansvar att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att se till att tiden som avsatts för pedagogiska diskussioner och kollegialt lärande används mer ändamålsenligt samt att obehöriga lärare och vikarier ges en bättre introduktion. En organisation med tydliga roller och mandat samt kända rutiner kan bidra till att den mötestid som finns kan användas mer för strategiskt arbete och kollegialt lärande istället för akuta frågor. Ett samarbete mellan lärarna kan inledas med att rektorn skapar en tydlig bild av alla lärares undervisning, för att få underlag för vilka utvecklingsområden i undervisningen som ska prioriteras. Vidare rekommenderar Skolinspektionen rektorn att följa upp att det verkligen sker ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Undervisningen är till viss del målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisning på Romaskolan till viss del är varierad och stimulerande för eleverna. Lärarna använder olika arbetsformer och arbetsuppgifter i undervisningen, exempelvis självstudier, poddar och arbete med digitala läromedel. Lärare uppger i intervju att de planerar varierade lektioner och att de på ämneskonferenser kan utbyta idéer kring detta. Lektionsobservationer visar att en del lektioner innehåller långa arbetspass där variation saknas och där eleverna enbart arbetar självständigt. Elever från årskurser 1-3 uppger i intervju att deras lektioner är varierade och att långa arbetspass ibland behövs för att eleverna ska kunna avsluta sina pågående arbeten. Elever uppger vidare att arbetsmomentet som de vid tidpunkten för granskningen arbetade med var mycket roligt. Elever från årskurser 4-6 uppger att en del av undervisningen är "tråkig", att lärare har för långa genomgångar som sträcker sig över hela lektioner samt att eleverna ibland får arbeta med samma sak under för lång tid. Elever uppger att bristande studiero i klassrummet gör att lektionernas genomgångar ibland blir för långa och att det behövs mer variation i

undervisningen. Av intervju med rektorn framgår att lärarna inte har något uttalat uppdrag från rektorn gällande utveckling av variation i undervisningen.

Granskningen visar att undervisningen på Romaskolan till viss del är strukturerad och målfokuserad. Elever från årskurser 1-3 uppger att deras lektioner har en tydlig början och att de flesta lärare skriver upp på tavlan vad som ska hända under lektionerna. Enligt de intervjuade eleverna är dock sammanfattningar av lektioner tydliga endast på lektioner som inträffar i slutet av dagen. Vid lektionsobservationer har flera lektioner en tydlig start, men inte ett tydligt avslut. I slutet av lektioner är det vanligt att eleverna uppmanas att plocka undan sina saker och lämna klassrummet utan att lektionen avslutas på ett tydligt sätt. Elever uppger att den dåliga studieron negativt påverkar strukturen på deras lektioner. Prat och sena ankomster stör ofta starten av lektionerna och återstående arbetstid under lektioner blir kort. Enligt elever är de flesta av lärarna på skolan bra på att börja lektioner men tid för att avsluta lektionerna avsätts inte. Av intervjuer med lärare framgår att frågor kring lektionsstruktur inte diskuteras i något forum på skolan samt att det varken finns en gemensam syn på lektionsstruktur eller någon policy kring detsamma på skolan. Elever från årskurser 1-6 uppger i intervju att lärarna förklarar syfte och mål med lektioner och undervisningen. Elever från årskurser 7-9 uppger att det var länge sedan lärarna gick igenom kunskapsmålen, men att dessa går att hitta i skolans digitala plattform. Lärare uppger att det är en självklarhet att presentera mål och syfte med lektioner. Information om mål och syfte med lektioner skickas till vårdnadshavarna samt diskuteras med eleverna. Rektorn uppger i intervju att lärarna har samtalat mycket med varandra om syfte med undervisningen och mål med lektioner.

Lärare i årskurser 4-6 uppger att aktivt lärarstöd och ledarskap i klassrummet inte är något som diskuteras på skolan. Enligt lärare i årskurser 7-9 handlar aktivt lärarstöd om att ta vara på elevers frågor för att elever ska behålla uppmärksamheten. Lärare uppger att de i dessa frågor kan ta hjälp av varandra. Elever från årskurser 7-9 uppger i intervju att de tycker att stödet från lärarna är ganska bra. Lektionsobservationer visar att lärarna ger instruktioner till eleverna kring aktuella uppgifter och på annat sätt hjälper eleverna med uppgifter. Vid arbete i grupper och enskilt arbete går lärarna till samtliga elever i klassrummet för att ge stöd eller diskutera uppgifter.

Granskningen visar att undervisningen på Romaskolan visserligen i viss mån är strukturerad men att undervisningen på skolan inte genomsyras av en struktur där olika delmoment och aktiviteter, tydligt och i ett logiskt flöde är kopplade till varandra. Enligt lärarna har skolan inte någon gemensam syn på lektionsstruktur. Frågan diskuteras heller inte i något forum. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn i

högre grad behöver ge lärarna i uppdrag att strukturera undervisningen. Detta beskrivs vidare under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Undervisningen stimulerar och utmanar till viss del eleverna utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar

Granskningen visar att lärarna till viss del arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära, samt förmedlar höga förväntningar på eleverna. Av utredningen framkommer att det skiljer sig åt mellan eleverna huruvida de upplever att lärarna uppmuntrar dem i undervisningen eller inte. Lärare uppger i intervju att det är viktigt för elevers motivation att göra saker som eleverna tycker om. Enligt intervjuade lärare kan man exempelvis arbeta med ett innehåll som elever tycker om eller belöna elevers arbete. Lärare uppger att de inte diskuterar gemensamt hur man kan höja elevers motivation. När det gäller att förmedla höga förväntningar på elever uppger lärare att varje lärare på skolan arbetar för att eleverna kunskapsmässigt ska nå ännu längre. Enligt rektorn är förmedling av höga förväntningar på elever något som lärarna har diskuterat gemensamt.

Granskningen visar att undervisningen till viss del anpassas till elevers olika förutsättningar. Av utredningen framgår att lärarna arbetar med att ge uppgifter på en nivå anpassad till eleverna, men att det skiljer sig åt mellan elever om de upplever att de får tillräckliga utmaningar och tillräckligt mycket hjälp. Lärare uppger i intervju att de ser vilka behov elever har och att de utifrån detta använder olika arbetsmaterial i undervisningen. Lärare uppger vidare att frågor kring att utmana elever inte diskuteras gemensamt i lärarkollegiet. Enligt lärare kan elever som har lite svårare att nå kunskapskraven få sitta tillsammans med andra elever som kan inspirera dem.

Av intervjuer med elever framgår att elever på skolan har olika uppfattning kring huruvida de elever som lätt når kunskapskraven ges utmaningar i undervisningen eller inte. Några elever uppger att de inte får några utmanande extrauppgifter även om de lätt uppnår kunskapskraven, medan andra elever uppger att de kan få utmanande extrauppgifter om de behöver. Enligt elever kan en del av extrauppgifterna vara svåra och utmanande medan andra extrauppgifter mer är till för att sysselsätta eleverna. Elever uppger vidare att de inte kan få utmanande extrauppgifter i alla ämnen där de behöver det, samt att elever som får mer utmanande uppgifter inte alltid får hjälp av lärarna när de ska göra de uppgifterna.

Undervisningen genomförs till viss del så att eleverna görs delaktiga i sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna på Romaskolan till viss del ges möjlighet att vara delaktiga i sitt eget lärande. I intervju uppger elever att enstaka lärare diskuterar lärstrategier med dem i undervisningen samt att lärstrategier diskuteras på utvecklingssamtal, vilket även bekräftas av lärare. I intervjuer ger lärare olika exempel på muntlig och skriftlig kommunikation kring olika sätt att lära. Lärare i årskurser 7-9 uppger att elever alltid får någon form av feedback på sina prestationer. Rektorn uppger att lärare diskuterar med varandra om elevers olika sätt att lära och att de använder mentorstid för att diskutera frågan med elever.

Elever uppger i intervju att de får ge lärarna förslag på utformning av undervisningen. Elever nämner en lärare som brukar fråga hur eleverna vill arbeta samt vilka arbetsmoment som ska dominera undervisningen. Av intervjuer med lärare framgår att några lärare planerar undervisning tillsammans med eleverna. Lärare uppger att eleverna får välja arbetssätt, provtider och även innehåll i undervisningen. Lärare uppger också att elevers delaktighet i undervisningen har diskuterats på ämneskonferenser.

Av granskningen framgår att elever till viss del ges tillfälle att delta i utvärderingen av undervisningen. Elever uppger att de ibland utvärderar undervisningen, exempelvis genom att i slutet av veckan skriva vad de har gjort, vad de har upplevt som svårt eller bra samt vad de lärt sig under veckan. Ibland utvärderas undervisningen muntligt. Några elever uppger att de kan få utvärdera genom "tummen upp – tummen ner". Elever uppger att lärare inte utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna, men nämner ändå en lärare som frågade vad eleverna tyckte om lektionen och arbetsron. Elever från årskurser 7-9 uppger att de utvärderar undervisningen efter varje termin. Inom utvärderingen får de berätta vad som var svårt, roligt samt vad de vill mer arbeta med. Enskilda lärare uppger att de på olika sätt involverar elever i utvärdering av undervisningen men att några gemensamma diskussioner kring detta inte förs. Representeranter för elevhälsoteamet säger att enskilda lärare utvärderar undervisningen. Rektorn uppger i intervju att lärarna gör egna utvärderingar samt att rektorn använder lärarnas utvärderingar för att själv utvärdera undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

Att rektorn ger lärarna i uppdrag att utveckla en tydligare struktur i undervisningen på skolan.

Granskningen visar att rektorn i högre grad behöver säkerställa att undervisningen på Romaskolan präglas av en tydlig struktur. Granskningen visar att vissa lektioner är strukturerade men även att lektioner störs av sena ankomster och dålig studiero samt att lärare inte diskuterar struktur i undervisningen.

I skolförordningen anges att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa goda förutsättningar för eleverna att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Av skollagen framgår att skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning. Skolinspektionens granskning av skolors arbete för att säkerställa studiero visar att tydlig struktur i undervisningen påverkar såväl elevers engagemang och aktivitet som studieron.²

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att ge samtliga lärare i uppdrag att diskutera om, utveckla och fastställa en tydligare struktur i undervisningen, inte minst en tydligare lektionsstruktur. Rektorn bör också säkerställa att samtliga lärare genomför undervisning som präglas av en tydlig struktur.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i *låg utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

² Skolinspektionens kvalitetsgranskning 2016 "Skolans arbete för att säkerställa studiero"

Skolan arbetar i begränsad utsträckning samlad för att skapa studiero

Granskningen visar att Romaskolan inte bedriver ett systematiskt och ändamålsenligt arbete med att skapa och återställa studiero i klassrummet. Lärare uppger i intervju att skolan inte har ett gemensamt arbete gällande studiero och att de anser att det behövs en plan för arbetet.

Både elever och lärare ger ett stort antal exempel på att det inte råder studiero i klassrummen. Exempelvis störs studieron av prat på lektionstid, elever som går ut och in i klassrummet samt elever som under lektionstid sysselsätter sig med annat än skolarbete. Enligt lärarna råder det ibland riktigt kaos, i vissa fall till den grad att elever gråter på grund av att det är så stökigt i klassrummet. Representanter för elevhälsoteamet uppger att elever på högstadiet under lektionstid sitter med sina datorer och tittar på filmer som inte hör till undervisningen. Rektorn uppger att studieron är problematisk då klasserna har många vikarier, vilket också bekräftas av representanter för elevhälsoteamet.

Av granskningen framgår dock att flera lärare reagerar när det är stökigt i klassrummet. Elever uppger att de flesta lärare säger till elever, som stör, att vara tysta. Elever uppger också att lärarna har diskuterat med varandra kring användning av mobiltelefoner på lektionstid. Lektionsobservationer visar att elever i en del klasser får lämna sina ifrån sig mobiltelefoner under lektionstid. En del lärare visar ut stökiga elever från lektioner. Ofta följer en vuxen med de elever som ombeds lämna klassrummet. Lärare i årskurser 7-9 uppger att alla elever har bestämd placering i klassrummet och att lärare dokumenterar elevers sena ankomster till lektioner. Lärarna uppger vidare att skolan aktivt har arbetat för att förhindra att elever under lektionstid rör sig i korridorerna och att problemet nu är löst. På skolan finns ordningsregler som gäller i klassrummet. Exempel på sådana är att man ska ha respekt för varandra, att det ska vara tyst i klassrummet, att man ska räcka upp handen, att man inte ska lämna lektionen många gånger samt att man ska ha med sig material i klassrummet. Rektorn uppger att ordningsreglerna uppdateras varje år men att skolan inte vill att det ska finnas för många regler. Rektorn uppger också att det finns rutiner för att åtgärda störningar i klassrummet. Exempelvis ska mentor direkt utreda händelser.

Granskningen visar att det inte finns en samsyn kring vilka ordningsregler som gäller på skolan. Olika elev- och lärargrupper nämner olika ordningsregler. Elever uppger vidare att lärare förväntar sig att eleverna själva ska återställa studieron i klassrummet samt att lärarna ser att studieron inte är bra men de inte visar att de bryr sig. Elever säger också att studieron är beroende av vilken lärare som bedriver undervisningen

Representanterna för elevhälsoteamet uppger att ledarskapet i klassrummet är svagt i flera klasser på högstadiet.

Granskningen visar att Romaskolan inte bedriver ett systematiskt och ändamålsenligt arbete med att skapa och återställa studiero i klassrummet. Enstaka lärare reagerar när det är stökigt och vissa ordningsregler finns. Lärare uppger dock att skolan inte har ett gemensamt arbete gällande studiero och att de anser att det behövs en plan för arbetet. Skolinspektionen bedömer därför att skolan i högre grad behöver arbeta samlat för bättre studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Detta beskrivs vidare under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Skolan har i viss utsträckning ett medvetet arbete kring att skapa en trygg skola

Granskningen visar att man på skolan i flera delar arbetar medvetet för att skapa en trygg skola. Elever uppger att de känner sig trygga på skolan, att man inom ordinarie undervisning samtalar om trygghet, värdegrundsfrågor, mobbning samt hur man ska vara mot varandra. I detta arbete använder man bland annat arbetsmaterialet "Vara vänner" samt filmer. Även lärare uppger i intervju att klasserna varje vecka samtalar om värdegrunden. Värdegrunden diskuteras i klasserna både i början av terminen samt på mentorstid. Rektorn uppger att kuratorn går genom nätetik med eleverna. Av inskickade underlag framgår bland annat att det på skolan finns en likabehandlingsplan som tillsammans med lärare och elever revideras. Rektorn följer upp tryggheten bland annat genom trygghetsvandringar samt inom ramen för resultatanalyser. Enligt inskickat underlag har rektorn vidtagit flera åtgärder för att öka tryggheten. Exempelvis har korridorer renoverats så att de blivit ljusare. En resurs följer de yngre eleverna till idrotten. En person har anställts för att stödja elevvärden i skolan café. Schemat för rastvakter har förtydligats i syfte att göra utemiljöerna tryggare. Även representanter för elevhälsoteamet uppger att ett tydligt rastvaktsschema finns för de yngre årskurserna. Rektorn uppger i intervju att elevskyddsombud har utbildats. Lärare uppger i intervju att hela arbetslaget på högstadiet samtidigt arbetar som ett trygghetsteam. På skolan finns ytterligare en trygghetsgrupp som kallas för "Änglarna". Enligt representanterna för elevhälsoteamet består gruppen av några högstadieelever samt två högstadielärare. Gruppen ska vara stöd för utsatta elever samt rapportera olika händelser och incidenter till trygghetsteamet. Enligt lärarna har elever på skolan gott förtroende för de elever som ingår i gruppen.

Granskningen visar att mobbning och kränkningar förekommer på skolan, men att skolan har rutiner och en organisation för att snabbt hantera och rapportera detta. Rektorn säger i intervju att lärarna inte har annat uppdrag än det som står i läroplanen. Rektorn uppger vidare att lärarna arbetar olika mycket med att motverka

kränkande behandling och att tryggheten på skolan är ett utvecklingsområde. Ett proaktivt, systematiskt, förebyggande arbete kan således förbättras.

Av inskickat underlag framgår att rektorn inför varje läsårsstart arbetar tillsammans med lärare och elever för att gå igenom och revidera skolans likabehandlingsplan. Syftet är att inhämta förslag från lärare och elever så att planen blir relevant för alla på skolan. Lärare uppger dock att vissa utvecklingsåtgärder avseende trygghet har genomförts först efter att problem har pågått och varit kända i flera år.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

Skolan behöver i högre grad arbeta samlat för bättre studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Granskningen visar att skolan inte bedriver ett systematiskt och ändamålsenligt arbete med att skapa och återställa studiero i klassrummet. Lärare uppger att dålig studiero tar mycket av lektionstiden. Vissa elever sysselsätter sig under lektionstid med annat än skolarbete.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av skollagen framgår vidare att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet, att de ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet samt att rektorn beslutar om ordningsregler. Av läroplanen framgår att all personal på skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder ett arbete med att säkerställa att lärarna diskuterar och kommer överens om gemensamma strategier och förhållningssätt avseende studieron. Det är vidare av vikt att samtliga och inte bara enskilda lärare blir tydligare i sitt ledarskap så att eleverna ägnar sig åt skolarbete under lektionerna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Rektorn analyserar i begränsad utsträckning avvikelser i lärarnas betygssättning i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning analyserar avvikelser i bedömning och betygssättningen i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning. Lärare uppger att analys av avvikelser till viss del ligger ”på speciallärares bord”. Avvikelse som uppmärksammas berör elever som riskerar att inte nå målen. Lärarna uppger vidare att de inte tror att man på skolan tittar på om det finns många höga eller låga betyg. Enligt representanter för elevhälsoteamet diskuterar man om resultatet är förväntat eller inte. Rektorn uppger i intervju att avvikelser i betygssättning inte analyseras. Viss diskussion kring betygssättning har förts med lärare som ”ligger högt i meritvärden”. Rektorn har dock inte noterat några särskilda avvikelser. Av inskickat underlag framgår att rektorn analyserar skolenhetens resultat och betyg. Rektorn har noterat vissa avvikelser. Exempel på sådana är att pojkarnas meritvärde är högre än flickornas samt att måluppfyllelsen i vissa ämnen har sjunkit. Analyser av de nämnda avvikelserna handlar dock inte om lärarnas betygssättning. Att analysera avvikelser i betygssättningen är viktigt då Skolverkets nationella statistik över relationen mellan nationella prov och terminsbetyg visar att skillnader mellan nationella prov och betyg har under de senaste åren funnits på skolenheten samt att både högre och lägre betyg har förekommit.³

Rektorn ger till viss del lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning i syfte att verka för likvärdighet

Granskningen visar att rektorn till viss del ger lärarna förutsättningar för att samverka avseende kvalitetssäkring av omdömen och betyg. Enligt rektorn har lärarna i arbetslagen diskuterat Skolverkets nya allmänna råd gällande betyg och betygssättning. Personalen har förberett sig genom att läsa in materialet samt reflektera över givna diskussionsfrågor. Diskussionsfrågorna togs fram av arbetslagsledare och

³ Av Skolverkets nationella statistik framgår att skolans terminsbetyg i engelska, matematik och svenska avviker i förhållande till resultaten på nationella prov. Enligt statistik för läsåret 2017/18 är 26,1 procent av betyg i engelska lägre än resultat på nationella prov. Enligt statistiken är 31,8 procent av betygen i matematik samt 26,1 procent av betygen i svenska, högre än resultat på nationella prov.

speciallärare på skolan. Lärarna på mellan- och högstadiet har samrättning av nationella prov med en annan skola i kommunen. Lärare uppger i intervju att tid för diskussion kring betyg ibland är avsatt. Enligt inskickat underlag har omdömen och betyg diskuterats i lärarlagen tillsammans med förstelärarna. Betyg och underlag för betygssättning tas upp även vid mitterminskonferensen. Av underlaget framgår vidare att lärarna har utlagda dagar för samrättning kring nationella prov i årskurserna 6 och 9 där de rättar och sambedömer med lärare från andra skolor.

Skolinspektionens utredning visar att förutsättningar för kvalitetssäkring av omdömen och betyg inte finns fullt ut. Representanter för elevhälsoteamet uppger att "lärare i flera årskurser inte kan få fram underlag för elevers bedömning". Representanter uppger vidare att underlag för alla elevers omdömen saknas i samtliga ämnen. Representanter för elevhälsoteamet säger att "var och en har sitt system" när betyg och bedömning dokumenteras. Enligt rektorn har lärarna uppdrag att dokumentera elevers progression men "har inte alltid gjort det de förväntas dokumentera". Rektorn uppger vidare att problemet blir tydligt vid sjukskrivning. När en lärare lämnar en klass finns det inte alltid dokumentation. Rektorn uppger att det har varit "ett jättejobb för att kunna hitta dokumentation" samt att specialläraren och specialpedagogen ägnade mycket tid åt att återskapa dokumentationen som saknats.

Granskningen visar att lärarnas förutsättningar för kvalitetssäkring av omdömen och betyg inte är tillfredsställande. Underlag för bedömning saknas i vissa årskurser och ämnen. Även viss dokumentation saknas. Det är dock viktigt att säkerställa att elevernas arbete dokumenteras väl. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn i högre grad behöver ge lärarna förutsättningar för att kvalitetssäkra omdömen och betyg. Detta beskrivs vidare under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

Att rektorn ger lärarna bättre förutsättningar för kvalitetssäkring av omdömen och betyg. I detta ingår att genom dokumentation säkra underlag för bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att underlag för bedömning och betygssättning inte är säkerställt för samtliga elever på skolan. Representanter för elevhälsoteamet uppger att "var och en har sitt system" när betyg och bedömning dokumenteras. Rektorn uppger att elevers progression inte alltid dokumenteras. En av konsekvenserna är risken att elevens progression och arbete under läsåret går förlorat.

Av läroplanen framgår att läraren, utifrån kursplanernas krav, allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmet samt informera rektorn. Av Skolverkets Allmänna råd med kommentarer om betyg och betygsättning framgår att det är viktigt att ändamålsenlig och sammanfattande dokumentation ger lärarna möjlighet att "stödja alla elevers kunskapsutveckling och att sammanställa olika typer av underlag inför betygssättningen".⁴ Av Allmänna råd framgår vidare att det är viktigt att rektorn känner till var sådan dokumentation finns även om rektorn och lärarna beslutar att inte ha gemensamma former för dokumentation. "På så sätt kan det säkerställas att kunskap om eleverna och deras utbildning inte går förlorad vid lärarbyten."⁵

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att säkerställa att samtliga elevers progression finns dokumenterad och att dokumentationen är lättillgänglig t.ex. vid lärarbyten.

På Skolinspektionens vägnar

X Madelen Kling

Beslutsfattare
Signerat av: Madelen Kling

X Davor Zovko

Föredragande
Signerat av: Davor Zovko

I handläggningen av ärendet har även utredaren Kerstin Haster medverkat.

⁴ Skolverkets Allmänna råd (SKOLFS 2018:247) s.23

⁵ Ibid.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

12 lektionsobservationer

3 gruppintervjuer med elever

3 gruppintervjuer med lärare

En gruppintervju med skolans elevhälsa

En intervju med rektor.

Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 21 och den 23 maj 2019. Besöket genomfördes av Davor Zovko och Kerstin Haster.

Romaskolan är en kommunal grundskola belägen i Gotlands kommun. Verksamheten omfattar årskurserna F-9. Huvudman för skolan är Gotlands kommun. Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens granskning totalt 300 elever.